МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Матеріали
X Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

8-9 квітня 2025 року

Полтава 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Матеріали
X Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції

8-9 квітня 2025 року

Полтава 2025

УДК 351.78:355.58..347.77/.78..001.895
І 66

Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності: матеріали X Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (Полтава, 8-9 квітня 2025 р.) / ПДАУ: ред. кол. О. І. Біловод, В. М. Заплатинський, С. В. Попов, В. М. Марич [та ін.]. – Полтава: ПДАУ, 2025. – 176 с.

Конференція проведена за підтримки Міністерства освіти і науки України та зареєстрована в ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ) за №243 від 24.02.2025 р.

У збірці представлено матеріали X Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції за результатами досліджень інноваційних аспектів систем безпеки життя та охорони праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності.

Матеріали тез призначені для наукових співробітників, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти усіх рівнів підготовки, керівників та фахівців підприємств.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних, а також відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: *Біловод О.І.*, к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; *Заплатинський В.М.,* к.с.-г.н., доцент, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Президент Академії безпеки та основи здоров'я; *Попов С.В*., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; *Марич В.М*., к.т.н., доцент, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; *Лях І.М.,* д.т.н., доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; *Опара Н.М*., к.с.-г.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; *Дудник В.В*., к.т.н., доцент, доцент кафедри механічної та електричної інженерії; *Попович Н.М*., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; *Петраш О.В*., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; *Лапенко Т.Г*., к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; *Дрожчана О.У.,* старший викладач, Полтавський державний аграрний університет.

© Автори тез, включені до збірника, 2025
© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ»

Дрожчана О.У.
ОСОБЛИВОСТІ УМОВ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ГОТЕЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ 9

Дрожчана О.У., Гаген О.С.
СТИМУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКІВ 12

Дударь Н.І.
НЕБЕЗПЕЧНІ ЗАХОПЛЕННЯ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ 14

Дрожчана О.У., Дудник В.В.
ПРОГНОЗУВАННЯ НОВИХ РИЗИКІВ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ 16

Дудник В.В., Дрожчана О.У., Дудник Д.В.
АУДИТ ТА КОНТРОЛЬ СТАНУ ОХОРОНИ ПРАЦІ. ПОЛІТИКА ТРИПАРТИЗМУ: ДЕРЖАВА-РОБОТОДАВЕЦЬ-ПРАЦІВНИК 18

Жидецький В.Ц., Лях І.М.
ВПЛИВ МЕТЕОРОЛОГІЧНИХ УМОВ ВИРОБНИЧОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАЦІ ОПЕРАТОРА КОМП'ЮТЕРНОГО НАБОРУ 21

Заплатинський В.М.
АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНУ «РИЗИК» У ДЕРЖАВНОМУ СТАНДАРТІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 24

Калинчук С., Гаман Б.В., Марич В.М.
РИЗИК ПОЖЕЖ ПІД ЧАС ЖНИВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 28

Канівець О.В., Канівець І.М.
ВИКОРИСТАННЯ МАШИННОГО ЗОРУ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ПОЖЕЖ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДДЯХ 30

Ковальська Т.А., Дрожчана О.У.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ 34

Кондель В. М., Титаренко В. М., Молчанов П. О.
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ 36

Лапенко Т.Г.
ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ 41

Лапенко Т.Г., Колотій С.Ю.
ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОГО ФАКТОРА У ВИНИКНЕННІ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ І НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ВИРОБНИЦТВІ 43

Левашова Ю.С., Макарова К.Є., Шевченко Є.В.
АНАЛІЗ ТА УСВІДОМЛЕННЯ ЗАГРОЗ НА РОБОЧІХ МІСЦЯХ ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ МЕТИЗНОГО ВИРОБНИЦТВА 46

Левашова Ю.С., Сінякова С.Ю.
АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФОРМАЛЬДЕГІДУ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ В УМОВАХ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ 48

Лесікова А.С., Дрожчана О.У.
БЕЗПЕКА ПРАЦІ ПРИ РОБОТІ У БАКТЕРІОЛОГІЧНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ 51

Опара Н.М., Гаркуль В.В.
ДОРОЖНІ РИЗИКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ 54

Опара Н.М., Полулях В.Є.
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ЗООАНТРОПОНОЗІВ 58

Петраш Р.В., Петраш О.В., Попович Н.М., Бондар Л.В.
ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ВЛАШТУВАННІ ГРУНТОЦЕМЕНТНИХ ЕЛЕМЕНТІВ 61

Пічкур Т.В.
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЙ І НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ 64

Попович Н.М., Бондар Л.В., Петраш Р.В., Петраш О.В.
ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ВІДБУДОВІ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ПОШКОДЖЕНИХ ВІЙНОЮ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД 66

Розумний О.М.
ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ НЕБЕЗПЕК, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС ПОЛЬОВИХ РОБІТ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ 68

Савченко О.А., Дударь Н.І.
ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ ГЕОДЕЗИСТА ПРИ РОБОТІ НА БУДІВЕЛЬНИХ МАЙДАНЧИКАХ 71

Сорочинська О.Л.
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УПРАВЛІННІ БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ 73

Уряднікова І.В.
ВІРТУАЛЬНІ МОДЕЛІ В УПРАВЛІННІ БЕЗПЕКОЮ СИСТЕМ ВОДООЧИЩЕННЯ 77

здоров'я працездатного населення, необхідно спільно з органами влади та управління, на основі комплексної оцінки стану виробничого середовища та захворюваності працюючих на об'єктах агропромислового комплексу, вимагати від керівників організацій забезпечити виконання заходів щодо покращення умов та охорони праці, підвищити персональну відповідальність керівників за створення здорових та безпечних умов праці.

В умовах, що склалися, потрібен подальший розвиток і вдосконалення системних методів управління охороною праці, включаючи профілактичну спрямованість на попередження шкідливого впливу факторів виробничого середовища, зниження ризику виникнення захворювань і поліпшення умов праці в АПК.

У країнах Європейського союзу зараз активно порушується питання про культуру охорони праці, яка є одним із головних елементів управління підприємством. Хотів би, щоб і для нашої країни це стало нормою. Щоб робота з охорони праці не виконувалася чисто формально. Щоб фінансування цих робіт не здійснювалося за залишковим принципом. Щоб багато значних і незначних нещасних випадків не ховалися часом для «хорошої» статистики. Щоб охорона праці справді стала культурою [1].

А тому вивчення та вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням здорових та безпечних умов, у яких протікає праця людини – одне з найбільш важливих завдань у розробці нових технологій та систем виробництва.

Список використаних джерел

1. Пістун І.П., Хом’як В.В., Хом’як Й.В. Охорона праці в сільському господарстві: навч. посібн. Київ :Університетська книга. 2023 р. 456 с.

2. Войналович О.В., Марчишина Є.І., Білько Т.О. Охорона праці в сільському господарстві: навч. підруч. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 690 с.

УДК 65.013

ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОГО ФАКТОРА У ВИНИКНЕННІ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ І НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ВИРОБНИЦТВІ

Лапенко Т.Г., *кандидат технічних наук, доцент,*
професор кафедри агроінженерії та автомобільного транспорту,
Колотій С.Ю., *здобувач вищої освіти ступеня бакалавра*
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава

Сучасній людині доводиться вирішувати завдання оцінки та прогнозування ефективності роботи обладнання та інших людей, надійної взаємодії з різними елементами виробничого механізму. Науково-технічний прогрес все більше віддаляє людину від знарядь праці та передає їй роль керуючого органу системи виробництва, що супроводжується переважанням

розумової праці над фізичною, а також значними навантаженнями на психіку людини.

Постійні нервово-психічні навантаження, зумовлені виробничою діяльністю, суттєво впливають на функціональний стан організму працівника та його працездатність.

Організаційна структура та міжособистісні взаємини, що складаються на роботі, є найбільш сильними факторами, здатними викликати виробничий психологічний стрес.

Людина у стані стресу може порушувати правила вимог безпеки, не використовувати засоби індивідуального захисту, забувати інструкції, тим самим зіграти роль джерела та стати причиною небезпеки у надзвичайних ситуаціях. Згідно зі статистикою, більше половини виробничих аварій пов'язані з людським фактором – через зростання концентрації керованої потужності в руках однієї людини. Вирізняють загальні причини зростання виробничого травматизму пов'язані з еволюцією людини. З розвитком знарядь праці збільшився діапазон впливу людини на навколишній світ як за різноманітністю, так і за інтенсивністю. При цьому розширилося і коло реакцій у відповідь зовнішнього світу. Якщо первісна людина за своїми індивідуальними фізичними можливостями здатна була протистояти виникаючим на той час у процесі трудової діяльності небезпекам, то можливості сучасної людини істотно відстають від рівня збільшеної небезпеки. Щоправда, розвиток виробництва дозволяє при розробці техніки робити її менш небезпечною, створювати відповідні засоби захисту від небезпеки, вибирати способи дії з урахуванням небезпеки тощо, проте з розвитком техніки небезпека зростає швидше, ніж людська протидія їй. На думку багатьох авторів, наслідки надзвичайної ситуації та пов'язані з ними втрати для сучасної людини більш катастрофічні. Розплата за помилку первісної людини була не така велика, помилки ж сучасної людини обходяться їй набагато дорожче [1,2].

Іншою причиною називають адаптацію до комфорту та зниження пристосувальних реакцій до небезпек. Експлуатуючи сучасні технічні засоби, люди забувають, що це джерела техногенних небезпек і неправильне їх використання підвищує ризик їхньої реалізації.

Ще спостерігається тенденція адаптації до порушень, тут відіграють роль особистісні якості, що сприяють порушенню правил і мотиву отримання дрібних вигод від безкарних порушень.

Розглянуті закономірності створюють певну особливу тенденцію, що сприяє підвищенню небезпеки праці та зростанню травматизму.

Крім загальних причин, виявляється багато суто індивідуальних факторів, головним чином психологічного порядку, що сприяють навмисним порушенням правил безпеки праці та зростання числа нещасних випадків, так званий «людський фактор», або особистісний підхід – це розуміння особистості та окремих її психічних проявів у єдності з діяльністю. Тобто вивчення професійно значущих властивостей людини полягає в тому, щоб розглядати їх як форму діяльності, що виникає за певних мотивів, моральних цінностей і

потреб і спрямованої на вирішення важливих для людини завдань. У професійній діяльності стресові ситуації можуть створюватись динамічністю подій, необхідністю швидкого прийняття рішення, неузгодженістю між індивідуальними особливостями, ритмом та характером діяльності. Факторами, що сприяють виникненню небезпеки в цих ситуаціях, можуть бути недостатність інформації, її суперечливість, надмірна різноманітність або монотонність, оцінка роботи як перевищує можливості індивідуума за обсягом або ступенем складності, суперечливі чи невизначені вимоги, критичні обставини або ризик при прийнятті [1,2].

Причини виникнення небезпечних ситуацій та виробничих травм, пов'язаних з людським фактором, можна розкласти за різними рівнями, а саме:

- рівень індивідуума (вроджені або набуті тимчасово або постійно психічні та фізіологічні характеристики організму);

– рівень мікросоціуму (умови праці, конфлікти у колективах, незадовільний інструктаж з охорони праці, різні проблеми тощо);

– рівень соціуму (недостатня поінформованість про професійні ризики та їх наслідки, вади у стратегії організації безпечної праці в галузі чи регіоні тощо) [1].

Широкий спектр властивостей особистості, соціальних обставин та виробничих умов праці формують психологічні причини свідомого порушення правил безпеки у роботі. У кожній дії людини виділяють три функціональні частини: мотиваційну, орієнтовну та виконавчу. Порушення у будь-якій із цих частин тягне у себе порушення дії загалом. Людина порушує правила, інструкції: або вона не хоче їх виконувати, або вона не знає, як це зробити, або вона не в змозі це зробити.

Таким чином, у психологічній класифікації причин виникнення небезпечних ситуацій та нещасних випадків виділяють три класи.

Порушення мотиваційної частини процесів виявляється в небажанні виконувати певні дії (операції). правил експлуатації технічних систем і норм з безпеки праці та способів їх виконання. Порушення може бути відносно постійним (людина недооцінює небезпеку, схильна до ризику, негативно ставиться до трудових та (або) технічних регламентацій, безпечна праця не стимулюється тощо) та тимчасовою (людина у стані депресії, алкогольного сп'яніння) [1,2].

Порушення орієнтовної частини процесів виявляється в незнанні правил експлуатації технічних систем і норм з безпеки праці та способів їх виконання.

Порушення виконавчої частини проявляється у невиконанні правил (інструкцій, розпоряджень, норм тощо) внаслідок невідповідності психічних та фізичних можливостей людини вимогам роботи. Така невідповідність, як і у випадку з порушенням мотиваційної частини дій, може бути постійною (недостатня координація, погана концентрація уваги, невідповідність зростання габаритам устаткування, що обслуговується тощо) і тимчасовим (перевтома, зниження працездатності, погіршення стану здоров'я).

Оптимізація виробничих процесів, проводиться з метою підвищення

ефективності праці та зниження травматизму: вдосконалення процедури інструктування працівників з безпеки та охорони праці; профілактика перенапруги структур нервово-м'язового апарату; моніторинг функціонального стану організму людини; створення центрів відновлення працездатності, фізкультурно-оздоровчих центрів та комплексів для комплексної профілактики професійної патології та зміцнення здоров'я працівників [1,2].

Таким чином, ефективне попередження нещасних випадків можливе лише за фізичної та психологічної готовності працівників виконувати свої функції, коли вони мають достатній рівень особистої компетентності, підготовленості та усвідомленого прагнення до безпечної праці.

Список використаної літератури

1. Серіков Я.О., Халмурадов Б.Д. та ін. Основи охорони праці: підручник. Київ: Центр учбової літератури. 2024. 250 с.

2. ХмельовськийВ.С., Марчишина Є.І., Білько Т.О. Охорона праці: навч. посіб. Київ: Видавництво ЦУЛ. 2023. 594 с.

УДК 331.45:669.14

АНАЛІЗ ТА УСВІДОМЛЕННЯ ЗАГРОЗ НА РОБОЧІХ МІСЦЯХ ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ МЕТИЗНОГО ВИРОБНИЦТВА

Левашова Ю.С., *кандидат технічних наук, доцент,*
Макарова К.Є., *здобувач вищої освіти ступеня бакалавра,*
Шевченко Є.В., *здобувач вищої освіти ступеня бакалавра*
Харківський національний університет
міського господарства ім. О.М. Бекетова
м. Харків

Відповідно до Правила охорони праці у метизному виробництві (НПАОП 28.0-1.03-08), метизи — це стандартизовані металеві вироби загального призначення, які охоплюють широкий асортимент продукції, зокрема кріпильні елементи (болти, гайки, шайби), дріт, троси, сітку та інші металовироби. Метизне виробництво представляє собою комплекс технологічних процесів, спрямованих на виготовлення цієї продукції, фактично у великих обсягах на спеціалізованих промислових підприємствах. До основних технологічних етапів належать холодне та гаряче штампування, волочення дроту, нарізання різьби, термічна й антикорозійна обробка, що забезпечують забезпечення фізико-механічних властивостей [1]

До основних загроз що присутні на робочих містах належать механічні травми, хімічні забруднення повітря робочої зони, термічні опіки, вплив металевого пилу та шуму, що може негативно вплинути на здоров'я працівників.

Однією з найбільш розширених небезпек є травми, викликані роботою з пресами, штампувальними верстатами та ріжучими інструментами. Недотримання правил безпеки або відсутність захисних огороджень може